

**AMATÖR MÜZİK TOPLULUKLARINDAKİ KADIN
ÜYELERİN SOSYOKÜLTÜREL PROFİLLERİ (NİĞDE İLİ
ÖRNEĞİ) (*)**

**Sociocultural Profiles of Women Members of Amateur Music
Bands (Example of Nigde)**

DOI NO: 10.5578/amrj.66474

Serenat İSTANBULLU¹

Özet

Kültürünün oluşumunda, sanatın en yaygın dallarından biri olan müziğin yeri büyüktür. Mevcut şehir kültürü içerisinde, müziğin korunması, aktarılması ve geliştirilmesinde amatör müzik toplulukları etkin rol oynamaktadır. Bu topluluklarda faaliyet gösteren kadın üyelerin sosyokültürel profillerinin bilinmesi, kadının şehir kültürüne katkıları kapsamında dikkate alınması gereken bir konudur.

Bu çalışmada; Niğde ilinde faaliyet sürdürmekte olan amatör müzik topluluklarında yer alan kadın üyelerin sosyokültürel profillerinin analizi, müziğe olan ilgi düzeyleri, beğenileri, müzik topluluklarından kazanımları ve yerelden genele ülkemiz müzik kültürü hakkındaki düşünceleri ortaya konulmuş, elde edilen bilgiler vasıtasıyla çıkarımlar yapılmıştır.

Anket yönteminin kullanıldığı bu araştırmanın bulgularından, kadının, şehir ve ülke müzik kültürü hakkında ciddi bir farkındalığının bulunduğu, bu kültürün aktarılması, geliştirilmesi ve yayılmasında önemli etkilerinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Amatör Müzik Toplulukları, Kadın, Kültür, Müzik.*

Abstract

In the formation of cultures, music which is one of the most common branches of art has a significant place. In the present urban culture, amateur music bands play an effective role in the development, protection and transposition of music. Knowing the sociocultural profiles of female members taking actively part in these bands is a matter which should be focused on in the scope of women's contribution to the urban culture.

In this study, the analysis of sociocultural profiles of female members of amateur music bands performing in niğde, their interest level towards music, likes(tastes), acquisitions from music bands and their views

¹ Yrd. Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, serenat.istanbullu@ohu.edu.tr

(*) Bu makale 01-03 Nisan 2016 tarihinde Geçmişten Günümüze Kadın ve Şehir V. Uluslararası Canik Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

on music from local to general have been put forward and inferences have been made through the knowledge obtained from the study.

Through the findings of this study in which the questionnaire method have been used, it has been found out that women have a serious awareness of urban and country music culture, important effect on the development, transfer(transposition) and spread of this culture.

Key Words: *Amateur Music Bands, Women, Culture, Music.*

GİRİŞ

Müziğin Toplum Yaşamındaki Yeri

Müzik, bireylerin ve toplumların biçimlenmesinde etkili araçlardan biridir. Müziğin bireysel işlevlerinin yanında toplumsal işlevlerinin de önemi büyüktür. Ortak müzik kültürünün oluşması, geliştirilmesi, var olan kültürel mirasın korunması ve aktarılması, müziğin yönlendirici ve bütünleştirici etkisi ile toplumsal kazanımlara ulaştırması gibi fonksiyonları düşünüldüğünde, müzik sanatının, topluma ne denli büyük etkiler bıraktığı görülür.

Toplum en önemli kültürel öğelerinden biri de sahip oldukları müziklerdir. Müzik, toplumsal hayatın her alanında iç içe olunan, sahip olduğumuz kültürel değerler içinde özel bir yeri bulunan sanat türüdür (Şen ve Delice, 2014: 1851).

Müziğin içinde, diğer sanat dallarında bir arada görülemeyen sözsöz ifade, tınısal ahenk, duyuşsal hareketlilik, doğayı taklit, tarihi, coğrafi ve sosyolojik bilgi aktarımı ve her insanda doğal olarak bulunan insan sesi sayesinde kolay ulaşılabilirlik ve kullanılabilirlik mevcuttur (İstanbul, 2014: 1-2). Aynı zamanda Müzik, Kültürel belleğin ve toplumsal bilinçaltında yerleşmiş bulunan değerlerin taşıyıcısı olarak toplumsal kimliğin oluşumunda, korunmasında ve sonraki nesillere aktarılmasında önemli bir role sahiptir. Müzikte temel tutumlar, kabuller ve değerlerin esasları bulunur. Müzik, çeşitli yönleriyle semboliktir ve toplumun örgütlenmesini yansıtır. Çünkü müzik, kültürün diğer tüm alanlarıyla kesişir (Helvacı, 2006: 200).

Toplumsal örgütlenmenin bir yansıması olan amatör müzik toplulukları, işlevleri bakımından amatör (özengen) müzik eğitimine dâhil edilebilir.

Amatör (Özengen) Müzik Eğitimi

Okullarda her düzeyde öğrencilere verilen müzik eğitimine, genel müzik eğitimi; müziği meslek olarak seçen kimselere yönelik uygulanan eğitime, mesleki müzik eğitimi denir. Amatör müzik eğitimi ise, müziğin belli bir dalında kendisini geliştirmek isteyen kişiler için, etkin bir müzikal katılım ve doyum sağlayan ileri müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar (Yıldırım ve Ercan, 2012: 433).

Amatör müzik eğitiminde, müziği herhangi bir maddi karşılık beklemezsizin öğrenmek isteyen, özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olan kişilere, yaparak yaşayarak ve bunu adeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren müzikseverler ve amatör müzikçileri yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır (Uçan, 1997: 32).

Özengen müzik eğitimi, ülkemizde, cumhuriyetin ilk yıllarıyla birlikte başlamış ve çeşitli uygulamalarla devam etmiştir. Örgün eğitim kurumlarında yapılan ders dışı etkinliklerden farklı olarak yaygın eğitim kurumlarında ve çeşitli kuruluşlar bünyesinde yapılmış olan çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyle özetlenebilir:

1930'lu yıllardan itibaren halkevlerinde belli müzik kurslarının düzenlenmesi ve müzik topluluklarının oluşturulup çalıştırılması, Cumhuriyetin ilk evrelerinden itibaren belli müzik derneklerinde bireysel ve toplu müzik ve kurs çalışmalarının düzenlenmesi, 1940–1950'li yıllardan itibaren belli folklor derneklerince yürütülen müzik çalışmalarının yoğunlaşmaya başlaması, bazı kamu kuruluşlarında ve özel kuruluşlarda düzenli özengen müzik çalışmalarının başlatılmasıdır (Yiğit ve Özdek, 2010: 315). Ülkemiz müzik politikalarınca da desteklenen amatör müzik eğitimi ve bu alanda yapılan etkinlikler, müziğe ilgili kişilerin aktif ve düzenli katılımları ile oluşturulan çalışmalar ve etkinlikler sayesinde yürütülmektedir.

Amatör Müzik Toplulukları

Toplumsal kimliğin korunması ve aktarılmasında, ülke ve şehir kültürünün yaşatılmasında, toplum ve sanatın buluşturulmasında önemli işlevleri olan amatör müzik etkinlikleri daha önce sözü edilen müziksel işlevleri de içinde barındıran, değeri bilinmesi gereken etkinliklerdendir.

Şehirlerde bu etkinlikleri gerçekleştirmek amacıyla oluşturulmuş olan “amatör müzik toplulukları”, özengen müzik eğitimi içine de dahil edilebilecek bir alan olup, kişilerin kendi özverileri ve örgütlenmeleri sonucu oluşmuş, saz ve/veya korolardan meydana gelen çeşitli sanat gruplarıdır. Kendine has bir çalışma etiğine de sahip olan bu alan, sanata hayatın içerisinde amatör bir ruhla yer vermenin önemini anlamak ve bunu faaliyete geçirmek için kullanılmaktadır (Özdek, 2012: 1094). Amatör müzik toplulukları, çalışmalarını, düzenli ve çeşitli şekillerde gerçekleştirirler.

Amatör müzik topluluklarının kuruluşlarına göre sınıflandırması şu şekildedir:

*Herhangi bir kurum, kuruluş ya da dernekten hiçbir maddi destek almadan tamamen gönüllü üyelerin bir araya gelmesiyle oluşup çalışmalarını yürüten topluluklar.

*Belli bir dernek bünyesinde oluşturulmuş topluluklar.

*Belediye, valilik veya üniversite gibi kamu kurumlarının desteğiyle kurulmuş topluluklar.

*Özel kurumların bünyesinde kurulmuş olanlar ve tamamen serbest olup özel şirketler tarafından maddi olarak desteklenen amatör müzik toplulukları bulunmaktadır.

Bu topluluklardan bazıları imkânları dâhilinde gönüllü şefler ya da saz grupları ile çalışmalarını yürütürken bazıları ise maddi kaynaklar vasıtasıyla şef ve çalgı grupları temin etmektedirler.

Düzenli aralıklarla çalışmalarını yürüten amatör müzik topluluklarında yer alan kadın ve erkek üyeler bu topluluklarda çalgı çalarak, korist ya da solist olarak görev almaktadırlar. Sözü edilen topluluklara devam eden kadın üyeler ise toplumsal rolleri gereği gündelik hayatlarından özveride bulunarak bu toplulukların çalışmalarına katılmakta ve içinde buldukları topluluklara birçok katkı sağlamaktadırlar.

Kadın ve Müzik

Kadın; toplumu kuran, şekillendiren, yön veren ve düzene koyan kimliğiyle toplumsal hayatı oluşturan ve devamını sağlayan faktörlerin başında gelir. Tüm alanlarda olduğu gibi müzik alanında da

kadının sanata katkıları, gerek sanata tema olma gerekse sanatı yapan kişi olma özellikleriyle yadsınamayacak kadar büyüktür.

Toplumsal rolü gereği kadınının evi ve çocukları ile ilgilenmesi zarureti, ataerkil bir toplum olmanın sonucu olarak erkeğin kadın üzerindeki egemenliği ve cinsel kimliği gibi nedenlerle kadının girişimciliğinin kısıtlanması ve meslek seçiminde de bu rollerin etkisinin olması, kadını, halen sanatı yapan olmaktan çok sanata konu olan varlık olarak öne çıkarmaktadır.

Kadınların geçmişte, kendilerine yüklenen üreme misyonu, cinsel ayırım, tutucu dinsel inançlar ve toplumsal yaptırımlar yüzünden arka planda kalmış olmaları, benzer şekilde müzik alanında da geri planda kalmalarına sebep olmuştur. Bu engellemeler nedeniyle sanatsal yaratıcılıkları sınırlanmış olan kadın, dolayısıyla müzik üretimine de fazlaca katkıda bulunamamıştır. Yeniçağ sonrasında bireysel özgürlüklerin kazanılması ve değişen toplumsal koşullar, müziğe ve güzel sanatlara ilgiyi artırdığı gibi, doğası gereği yaratıcı özelliği olan kadınların, sanatsal alanda alınan eğitimlerle verimlerinin artmasını ve çok sayıda sanatsal ürün vermelerini sağlamıştır (Tunçdemir, 2004: 1).

Kadının sanatta ve toplumsal yaşamda ön plana çıkması ile birlikte müziksel etkinlikleri artmıştır. Bununla birlikte literatürde tespit edilen ve geniş bir repertuarı kapsayan, kadınlar tarafından icra edilen müzik türleri göz önüne alındığında, kadınların müzikal aktivitelerini açıklayan çalışmaların eksiklikleri açıkça görülmüştür (Beşiroğlu, 2006: 5). Bu nedenle kadınların gerek icra alanında yaptıkları çalışmalar gerekse müziksel etkinlikleri ve ürettikleri eserler halen net olarak ortaya konulamamaktadır.

Kadın, Türk toplumunun özünde bulunan manevi ve ahlaki kutsiyeti içinde nihayet 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte, devrimler sonucu, pek çok sosyal, siyasî, ekonomik hakka sahip olmuştur (Kaya, 2002: 49). Bu hak ve hürriyetlerin sonucu olarak cemiyet içerisindeki yerini artıran kadın her alanda olduğu gibi müzik sanatında da aktif katılımıyla kendine önemli bir yer edinmiştir.

Amatör Müzik Topluluklarında Kadın

Günümüz yaşantısında kadınlar; toplum içindeki nüfus oranına göre sanat alanında erkeklerden daha fazla yer almaktadırlar. Ancak sanatı meslek haline dönüştürme konusunda kadınların

erkeklere göre sayıları çok daha azdır (www.unesco.org.tr). Bu bilgidenden de anlaşıldığı üzere, kadınlar, sanatı günlük yaşamlarının bir parçası olarak görmeye erkeklerden daha yatkınlardır. Bundan dolayı amatör müzik topluluklarında kadınların daha çok yer aldıklarını söylemek yerinde bir tespit olacaktır.

Sanata ilgisi olan kadınların sanatı meslek haline getiremeyip, ilgilerini çeşitli yollarla ürünlere dökmeleri hem kadının sosyalleşmesi açısından hem de kadının yapıcı ve yönlendirici gücü göz önüne alındığında, toplumun şekillenmesine katkıda bulunması açısından oldukça önemlidir.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; amatör müzik topluluklarında yer alan kadınların, sosyokültürel profillerinin tespit edilmesi yoluyla, kadının, şehir kültürü kapsamında yerini ve önemini ortaya koymaktır.

Problem Durumu

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların sosyokültürel profilleri nasıldır?

Alt Problemler

Araştırmanın problem durumuyla ilişkili olarak şu alt problemlere cevap aranmıştır:

-Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların demografik karakteristikleri nasıldır?

-Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların müziksel profilleri nasıldır?

-Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların, içinde buldukları topluluğa nasıl başladıkları ve bu topluluktan kazanımları nelerdir?

-Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların yaşadıkları şehir ve ülkemiz müzik kültürü hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma; şehir müzik kültürünün gelişiminde amatör müzik topluluklarının yeri ve öneminden yola çıkılarak, bu topluluklarda yer alan kadın katılımcıların profillerinin bilinmesi ve kadının, şehir kültürüne katkılarının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Araştırma ayrıca, Türkiye genelinde amatör müzik topluluklarına dikkat çekmek ve özellikle de bu tür topluluklara kadın üyelerin etkilerini ortaya koymak açılarından da önem teşkil etmektedir.

Kaynak taraması sırasında amatör müzik toplulukları hakkında yapılmış bilimsel çalışmaların oldukça az sayıda bulunduğu görülmüştür. Bu araştırma, sözü edilen konuda yapılmış bir çalışma olması bakımından önem taşımaktadır.

Sayıtlar

Amatör müzik topluluklarının bireysel, toplumsal ve kültürel gelişimde etkili olduğu, bu tür toplulukların şehir ve ülke müzik kültürüne de katkı sağladığı, anket tekniğinin araştırma için uygun bir veri toplama yöntemi olduğu ve katılımcıların anket sorularına verdikleri cevaplarda dürüst ve samimi oldukları sayıtlarından yola çıkmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma; Niğde ilinde halen çalışmalarını yürütmekte olan beş amatör müzik topluluğunun araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadın üyeleri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma; betimsel analiz yaklaşımını temel almaktadır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmak bu tür analizlerin amacıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 224).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni; Niğde ilindeki amatör müzik topluluklarına devam eden kadın üyelerdir. Örneklemi ise; bu evren içerisinde araştırma sorularını yanıtlamaya gönüllü 31 kadın katılımcıdan oluşmaktadır.

Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket kullanılmıştır. Anket, Belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak, bir evren ya da örneklemi oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir (Balcı, 2006: 140).

Anketin ilk kısmında amatör müzik topluluklarına devam eden kadınların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuş, ikinci kısmında ise alt problemler doğrultusunda hazırlanmış olan açık uçlu sorular vasıtasıyla katılımcıların görüşleri alınmıştır. Ankette toplam 18 soru sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Anket cevapları sonucunda elde edilmiş olan nicel veriler; frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları gösterilerek tablolaştırılmıştır. Açık uçlu sorulara verilen cevaplarda ise benzer ifadeler bir araya getirilmiş, durum saptamaya yönelik dikkat çekici cevaplara ise ayrıca değinilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Niğde ilinde faaliyet gösteren beş adet amatör müzik topluluğu bulunmaktadır. Bu topluluklar; Niğde Valiliği Korusu, Niğde Belediyesi Türk Sanat Müziği Korusu, Niğde Belediyesi Türk Halk Müziği Korusu, Niğde Gazeteciler ve Yazarlar Cemiyeti (NGYC) Türk Sanat Müziği Korusu ve bağımsız olarak faaliyetlerini sürdüren Niğde Halk Müziği Topluluğudur. Bu çalışmada; söz konusu topluluklardan beş tanesine ulaşılarak, araştırmaya katılmaya gönüllü 31 kadın üyeye anket uygulanmıştır.

Bu bölümde, araştırma verilerinden elde edilen demografik bulgular tablolaştırılarak yorumlanmış, açık uçlu sorulara verilen yanıtlar ise derlenerek sunulmuştur.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bulgular ve yorumları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Doğum Yerleri

Doğum Yeri	f	%	Doğum Yeri	f	%
Niğde	18	58	Kayseri	1	3
Adana	2	7	Ankara	1	3
Mersin	2	7	İstanbul	1	3
Samsun	1	3	Belirtilmemiş	3	10
Yozgat	1	3	Toplam	31	100
Çorum	1	3			

Tablo 1 incelendiğinde; Niğde ilinde bulunan amatör müzik topluluklarına devam eden 31 kadın üyeden 18'inin (% 58) Niğde doğumlu olduğu, geri kalanların ise farklı illerde doğmuş oldukları görülmektedir.

Tabloya göre amatör müzik topluluklarına devam eden kadın üyelerin büyük bir çoğunluğunun Niğde doğumlu olması ve halen bu şehirde yaşıyor olmaları, Niğde kadınının şehir kültürüne katkı sağlamada önemli bir yeri olduğunu belirleyebilir. Ayrıca bu topluluklara devam eden kadınların başka yerlerden de gelmiş olmaları farklı illerden gelen kadınların da şehir kültürüne katkı sağladıklarını göstermektedir.

Tablo 2. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Yaş Aralığı

Yaş Aralığı	f	%
20-30	3	10
31-40	13	41
41-50	7	23
51-60	6	19
61-70	2	7
Toplam	31	100

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın üyelerin çoğunluğunun 31-40 yaş aralığındaki kadınlardan oluştuğu; genel olarak bakıldığında ise 30-60 yaş aralığındaki kadınların amatör müzik topluluklarında daha fazla yer aldığı görülür. 61-70 yaş arası kadınların da bu topluluklarda yer almaları, şehir kültürü ve kadın adına sevindirici bir durumdur.

Tablo 3. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Eğitim Durumları

Eğitim Durumu	f	%
Lise	6	19
Üniversite	23	75
Lisansüstü	1	3
Belirtilmemiş	1	3
Toplam	31	100

Amatör müzik topluluklarında yer alan kadın üyelerin büyük bir çoğunluğunun (%75) üniversite mezunu olmaları; eğitim düzeyi yüksek olan kadınların amatör müzik topluluklarında yer almaya daha istekli olduklarını düşündürmektedir.

Tablo 4. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Aile İçi Gelir Durumları

Gelir Durumu (TL)	f	%
1000-2500	11	35
2500-4000	8	26
4000-6000	7	23
6000-üzeri	4	13
Belirtilmemiş	1	3
Toplam	31	100

Amatör müzik topluluklarındaki kadın üyelerin aile içi gelir durumları incelendiğinde örnekleme giren 31 kadının 11'inin (%35) 1000-2500 TL gelir aralığında olduğu; geri kalan 19 kişinin ise 2500 ve üzeri aile içi gelire sahip olduğu görülür.

Tablo 5. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Medeni Halleri

Medeni Hali	f	%
Evli	14	45
Bekar	16	52
Belirtilmemiş	1	3
Toplam	31	100

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın üyelerin %52'sinin bekar; %45'inin ise evli olduğu görülmektedir. Bekâr olan kadın üyelerin sayıca fazla olmalarının nedeni, zaman problemlerinin daha az olması olarak düşünülmektedir.

Tablo 6. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Çocuk Sayıları

Çocuk Sayısı	f	%
1	7	23
2	7	23
3	3	10
Çocuk Sahibi Toplam Kadın Sayısı	17	56

Amatör müzik topluluklarına üye olan, örneklemdaki 31 kadın katılımcının 17'sinin çocuk sahibi oldukları görülmektedir. Topluluklardaki bir çocuklu kadın üye sayısı 7 (%23); 2 çocuklu kadın üye sayısı 7 (%23); 3 çocuklu kadın üye sayısı ise 3 (%10)'tür.

İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların müziksel profillerine yönelik bulgular ve yorumları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 7. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Enstrüman Çalma Durumları

Enstrüman çalma durumları	f	%
Çalıyor	9	29
Çalmıyor	22	71
Toplam	31	100

Tablo 7 incelendiğinde; katılımcıların. % 29'unun bir müzik aleti çaldıkları, %71'inin ise çalmadıkları görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun müzik aleti çalmamalarına rağmen müzikle aktif olarak ilgilendikleri ve çoğunluğunun sesle icra alanında yer almayı tercih ettikleri söylenebilir.

Müzik aleti çalmakta olan kadın katılımcılar; ud, keman, piyano ve bağlama çalgılarından birini çaldıklarını belirtmişlerdir. Anket uygulaması sırasında yapılan bireysel görüşmelerde müzikle mesleki olarak ilgilenen katılımcılar, iki çalgı çaldıklarını ifade etmişlerdir. İki çalgı çalan kadın katılımcıların sayısı 5'tir.

Tablo 8. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Dinledikleri Müzik Türleri

Müzik Türü	f
TSM	30
THM	29
Pop Müzik	22
Tasavvuf	12
Klasik Batı Müziği	11
Arabesk	10

Kadın üyelere dinledikleri müzik türleri sorulmuş olup, birden fazla seçeneği işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Tablo 8 incelendiğinde, TSM (Türk Sanat Müziği), THM (Türk Halk Müziği) ve Popüler müziğin diğer müzik türlerine göre daha fazla tercih edildiği görülmekle birlikte az farkla TSM'nin daha sık dinlendiği görülmektedir. Tablonun genelinde ise kadın üyelerin geniş kapsamlı bir müzik tercihlerinin olduğu, klasik batı müziğinden, tasavvufa kadar çeşitli müzik türlerinden tercihleri olduğu görülür.

Tablo 9. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Müzik Dinleme Sıklıkları

Sıklık	f
Çalışma ortamında müzik her zaman açıktır	19
Müzik dinlemek için kendime özel zaman ayırıyorum	12
Ev işleri yaparken dinlemeyi tercih ederim	15
Radyo/TV müzik programlarını takip ederim	17
Özel bir zaman ayırmam denk gelirse dinlerim	5
Müzik benim vazgeçilmezimdir. Her daim dinlerim.	17

Amatör müzik topluluklarına üye olan kadın katılımcılar yüksek oranda (%61), iş yerlerinde her zaman müzik dinlediklerini, radyo ve televizyon müzik programlarını takip ettiklerini (%55) ve müziğin onlar için vazgeçilmez olduğunu, her daim dinlediklerini (%55) ifade etmişlerdir. Bu oranların yüksek olması, müzik topluluklarına üye olan kadınların, gerçekten müzik ile yoğun olarak ilgili olduklarını ve belli bir müzik dağarcıklarının olduğunu yansıtmaktadır. Müzik tercihlerinin çeşitliliği ise her türden müziği yoğun olarak dinlediklerini göstermektedir.

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların, içinde buldukları topluluğa nasıl başladıkları ve kazanımlarına yönelik bulgular ve yorumları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 10. Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Topluluğa Katılım Başlangıçları

Nasıl Başladıkları	f	%
Arkadaş tavsiyesi	17	55
Bireysel ilgi ve araştırma	13	42
Mesleki gelişim	1	3
Toplam	31	100

Kadın üyeler; içinde buldukları müzik topluluğuna katılımlarının genellikle (%55) arkadaş tavsiyesi ile olduğunu belirtmişlerdir. Kadın üyelerin bu topluluklara yeni üyeler kazandırmaları; toplumsal, kültürel ve sanatsal gelişime katkıda bulduklarını ve bu tür kültürel faaliyetlerin tanınması, farkındalığın artması ve katılımın genişlemesi yoluyla, kadının, ülke ve şehir kültürüne etkilerini açıkça göstermektedir.

Müziğe olan ilgisinden dolayı şehirdeki amatör müzik topluluklarını araştırarak üye olan kadın katılımcı oranı %42'dir. Geçmişten beri müzik topluluklarında yer alan ve özel bir ilgiyle ömürlerinin her aşamasında bu tip topluluklara katılan ve bunu çok önemsediklerini ifade eden katılımcılar da bu oranın içerisinde yer almaktadır.

Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin İçinde Buldukları Topluluktan Edindikleri Kazanımlar

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcılar, içinde buldukları topluluğun, sosyal gelişimlerine katkısının olduğunu, kendilerine güzel bir arkadaşlık ortamı sunduğunu, kaliteli zaman geçirdiklerini, özellikle stres atmada etkili olduğunu ve eve döndüklerinde kendilerini rahatlatmış, günün yorgunluğunu atmış ve iyi vakit geçirmiş olarak hissettiklerini belirtmişlerdir. Topluluklara her yaşta insanın gelmesinden hatta katılımcıların çocuklarının dahi çalışmalara katılmalarından dolayı yaş ayırmaksızın herkesin büyük bir iletişim içinde olduğunu, bunun da, kendilerine ve çocuklarına sosyal yararlar sağladığını vurgulamaktadırlar.

Topluluklara katılmanın; doğru şarkı söylemeyi öğrenmek, müziksel bilgilerini artırmak, repertuarlarını geliştirmek ve grup çalışması sağlamak gibi müziksel katkıları olduğunu düşünmektedirler. Çalışmalara özellikle çocuklarını getiren

katılımcılar olduğunu, bu durumun çocuklarda müziksel ilgiyi arttırdığını ve onların da belli bir repertuvara sahip olmalarına katkı sağladığını ve katılmayı özellikle istediklerini belirtmişlerdir.

Kadın üyeler, yukarıda belirtilmiş olan ifadelere göre, söz konusu toplulukların, kendilerine sosyal ve müziksel anlamda katkı sağladığını düşünmektedirler.

Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların yaşadıkları şehir ve ülkemiz müzik kültürü hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular ve yorumları aşağıda sunulmuştur.

Amatör Müzik Topluluklarındaki Kadın Üyelerin Yaşadıkları Şehir ve Ülkemiz Müzik Kültürü Hakkındaki Görüşleri

Kadın katılımcılar, Niğde’de THM başta olmak üzere her tür müziğe ilgili ve müzik yapmaya istekli insanların bulunduğunu ancak müzik etkinliklerinin belediye, valilik ve özel kurumlarca desteklenmediğini, tüm çalışmaların ve etkinliklerin maddi ve manevi gereksinimlerinin kendileri tarafından sağlandığını belirtmişlerdir. Katılımcıların dile getirdikleri durumdan da anlaşıldığı üzere, şehir kurumları, amatör müzik topluluklarının oluşturdukları müzik kültürünü ve şehir yaşamındaki kültürel etkilerini görememektedir.

Niğde’de, bu olumsuzluklara rağmen müzik etkinliklerinin ve amatör müzik topluluklarının sayılarının giderek arttığını, konserlere gelen seyirci sayısının yükselmekte olduğunu, etkinliklerin Niğde halkınca da sevilerek takip edildiğini ifade etmişlerdir.

Ülkemiz müzik kültürü ile ilgili olarak görüşleri ise; ülkemizin çok kültürlü ve zengin bir mozaikten oluştuğu ancak bu kültürün giderek yozlaşan bir yapıya dönüşmeye başladığı, manevi değerler ve özellikle sanatın geriye dönük bir yönde gittiği, bunu engellemek için başta devlet kurumları, özel kuruluşlar ve tüm bireylerin çaba göstermesi gerektiği yönündedir.

Müziğin, hayatın her alanında olduğu gibi kolay üretilir ve kolay tüketilir hale geldiğini, arabesk yaşam tarzının müziğimize de yansıtıldığını, öz kültürümüzün göz ardı edilip taklitçi ve geçici zevklere doğru yönelme olduğunu, ülkemiz genelinde nitelikli sanat

eserlerinin ve etkinliklerinin artırılması yoluyla, halkın bu farkı ayırması için olanak tanınması görüşlerinde olduklarını belirtmişlerdir. Özellikle yeni neslin TSM'ni bilmediklerini, ve bu müzik türünün arabesk müzik ile karıştırılır hale geldiğini de ilave etmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu araştırma, amatör müzik topluluklarda faaliyet gösteren kadın üyelerin sosyokültürel profillerinin belirlenmesi yoluyla, kadının şehir kültürüne katkılarını ortaya koymak için yapılmıştır.

Birinci alt probleme ilişkin olarak saptanan bulgulardan;

Niğde ilindeki amatör müzik topluluklarına çoğunlukla Niğde doğumlu kadınların katıldıkları ancak başka illerden gelen kadınların da Niğde kadını gibi şehir kültürüne amatör müzik eğitimi ve etkinlikleri yoluyla katkı sağladıkları,

20 ile 70 yaş aralığında her yaştan kadının bu topluluklarda yer aldıkları, çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olduğu, bu bulgu ile şehir kültürüne her yaştan kadının hizmet ettiği,

Müzik yoluyla şehir kültürüne katkı sağlayan kadınların çoğunluğunun üniversite mezunu olduğu, dolayısıyla amatör müzik topluluklarına katılma oranının, eğitim seviyesi ile alakalı olduğu;

Topluluklara devam eden kadın üyelerin aile içi gelir durumlarının çoğunluğunun 1000-2500 TL aralığında oldukları ve orta gelir düzeyindeki (Felipe vd, 2012: 22) insanların kültürel etkinliklere daha yoğun olarak katıldıkları;

Amatör müzik topluluklarına, neredeyse yarı yarıya oranla evli ve bekâr kadınların üye oldukları; çocuk sahibi olan kadınların da yarıdan fazla oranda olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ülkemizdeki toplumsal rolleri gereği kadının evi ve çocukları ile ilgilenme yükümlülüğü göz önüne alındığında, kadın üyelerin söz konusu ailevi rolleri yanında, şehir kültürüne hizmet etmeleri, kişisel ve sanatsal gelişimlerini sağlamaları ve bu tip faaliyetlerde etkin olarak yer almaları; kadının sosyal seviyesinin yükselmesi, ülkemiz ve şehir kültürü açılarından olumlu bir durumdur. Ayrıca bu topluluklarda bulunan annelerin, çocuklarına ve çevrelerine model

oldukları göz önüne alınarak, kadının kültürleşme sürecinde var olmasının, gelecek kuşaklar açısından da geliştirici ve yapıcı bir öneminin olduğunu söylemek mümkündür.

İkinci alt probleme ilişkin olarak saptanan bulgulardan;

Amatör müzik topluluklarına devam eden kadın katılımcıların müziksel profillerine yönelik olarak, söz konusu kadınların çoğunluğunun bir çalgı aleti çalmıyor olmalarına rağmen müzikle aktif olarak ilgilenmelerinin olumlu bir durum olduğu, amatör müzik topluluklarının kadın üyelerde müziksel bilgileri ve ilgiyi artırması yoluyla, ilerleyen zamanlarda bir müzik aleti çalmalarına da vesile olabileceği söylenilebilir.

Dinlemekte oldukları müzik türlerinin ağırlıklı olarak TSM ve THM olduğu, bununla birlikte farklı türlerden müzikleri de dinleyerek her türe açık bir müzik tercihlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların çoğunluğunun iş yerlerinde her zaman müzik dinledikleri ancak müzik dinlemek için kendilerine özel zaman ayıran kadınların da olduğu, özellikle TV ve radyo programları takip eden ve müziği vazgeçilmez anlamda hayatına dahil eden kadınların da yüksek oranda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü alt probleme ilişkin olarak saptanan bulgulardan;

Kadın üyelerin çoğunlukla amatör müzik topluluklarına arkadaş tavsiyesi ile başladığı bulgusu ile; kadınların bu tür topluluklara yalnızca kendilerinin gitmekle kalmayıp başka kadınların da katılmasını sağladığı ve katılımın giderek yayıldığı;

Geçmişten beri müzik etkinliklerine ilgisi olan kadınların müzik topluluklarını, araştırma yaparak kendilerinin buldukları, dolayısıyla her şehirde böylesi müzik topluluklarına ihtiyaç duyulduğu,

Kadınların bu topluluklarda yalnızca müziksel kazanımlar sağlamadıkları aynı zamanda sosyal anlamda da gelişim, etkileşim ve kazanımlarda buldukları, katılımcıların bazılarının çocuklarının da çalışmalara gelmeleri nedeniyle çocukların da sosyal ve müziksel gelişimlerine olumlu etkileri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Görülüyor ki amatör müzik toplulukları şehir kültürüne sağladığı müziksel yararların yanında sosyal ve kültürel katkılar da sağlayan önemli kurumlar haline gelmiştir.

Dördüncü alt probleme ilişkin olarak saptanan bulgulardan;

Şehirde müziğe ilgili yetenekli kişilerin bulunduğu, amatör müzik topluluklarında görev almaya hevesli çok sayıda kişinin oluşmaya başladığı ve seyirci kitlesinin günden güne arttığı sonuçlarına varılmıştır.

Katılımcıların görüşüne göre, amatör müzik topluluklarının şehir kültüründeki yeri, ilin yöneticileri ve diğer özel kuruluşlar tarafından yeterli düzeyde kavranamamıştır.

Ülkemiz müzik kültürü hakkında ise farkındalıklarının son derece yüksek olduğu, beklentilerinin ve endişelerinin bulunduğu, özellikle gelecek kuşakların ülkemiz müzik kültüründen yeterince haberdar olamayacakları endişesi içinde oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından görüldüğü üzere amatör müzik topluluklarındaki kadın üyeler, şehir kültürünün yaşatılması, tanıtılması ve geliştirilmesi konusunda belirli bir farkındalığa ve öneme sahiptirler. Bu önemin göz önüne alınarak tüm şehirlerde bu tür amatör müzik topluluklarının kurulması ve sayılarının artırılması için çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Amatör müzik topluluklarındaki kadın üyelerin kültürlenmelerinde bu toplulukların yerinin büyük olduğu araştırma sonuçlarında görülmektedir. Bu nedenle kadın katılımcıların sadece müzik alanında değil diğer sanat ve zanaat dallarında da bu tür faaliyetlere katılmaları için bilgilendirilmeleri, teşvik edilmeleri ve desteklenmeleri önerilmektedir.

Valiliklerin, belediyelerin resmi ve özel kurumların amatör müzik toplulukları gibi topluluk ve derneklere maddi ve manevi destek olmaları, bu etkinliklere özellikle kadın üyelerin katılımını sağlamak için tanıtımlar yapmaları, temiz ve güvenli çalışma ortamları sağlamaları önerilmektedir.

Her annenin aynı zamanda bir eğitimci ve rol model olduğu akıld tutularak kadınların, özellikle çocukları ile birlikte bu tür etkinliklerde yer almalarının; sadece günümüz değil gelecek kuşakların da kültürlenmesinde önemli katkılarının olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2006). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Beşiroğlu, Ş. Ş. (2006). “İstanbul’un Kadınları ve Müzikal Kimlikleri” *İTÜ Dergisi Sosyal Bilimler* Cilt:3, Sayı:2, ss.3-19
- Felipe, J. Abdon, A. ve Utsav, K. (2012).“Tracking the Middle-income Trap: What Is It, Who Is in It, and Why?” *Levy Economics Institute Working Paper*. S:715.
- Helvacı, Z. (2006). Müzik Sanatımız ve AB Süreci Sempozyumu, Sözlü Bildiri, “*Kültürel Kimlik Bağlamında Müzik Kültürümüz ve AB Süreci*”, Ankara: Sevdâ Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, ss.1849-1865.
- İstanbulu, S. (2014). “*Kültür ve Müzik Eğitimi Ögesi Olan Türkülerde Kadın Temasının Analizi*”. (Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Konya.
- Kaya, M. (2002) “Türk Halk Anlatılarında Kadın” *Toplumbilim*, Sayı:15 Mayıs, ss:49-54.
- Özdek, A. (2012). Niğde 10.Müzik Eğitimi Sempozyumu “*Özengen Müzik Eğitim Kurumlarında Verilen, Gitar Eğitiminde Veli ve Öğrenci, Beklentilerine Yönelik Bir Araştırma: Kayseri Örneği*”, , Niğde.
- Şen, Ü.S. ve Delice, F. (2014). “Ahıska Türklerinin Müzik Kültürlerine Yönelik Bir Araştırma” *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/5 Spring, ss. 1849-1865,
- Tunçdemir, İ. (2004). Yeditepe Üniversitesi G.S.F. Kadın Çalışmalarında Disiplinler arası Buluşma Sempozyum. Sözlü Bildiri. “*Müzik Sanatında Kadın Olgusu, Yaratıcılığı ve Besteciliği*”, 1-4 Mart, İstanbul.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi* (2. Baskı), Müzik Ansiklopedisi yayınları, Ankara: Adalet Matbaası,
- Uluslararası Platformda Sanatta Kadının Yeri Çalıştayı Sonuç Raporu.

(2012),http://unesco.org.tr/dokumanlar/kadin/komite_raporlari/kadin_calistayi_rapor.pdf 31 Mayıs .

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (6. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.

Yıldırım Orhan Ş., Ercan N., “Yetişkin Öğrencilere Uygulanan Amatör Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri” *e-Journal of New World Sciences Academy*, Cilt: 7, Sayı: 4,

Yiğit N., Özdek A. (2010). “Özengen Müzik Eğitiminde Klasik Gitar Eğitimi” *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı: 28 ss.313-329.